

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vási? — Ívamá!?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið sosialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyrirkum og einstaklingum í lýsingasøgnunum. Hetta verður gjørt uttan meir kostnað fyri lýsaran.

Køtturin sloppin úr posanum

Á tingfundi hósdagin kom so skattastigin fram. Skattastigin, sum samgongan noktaði at framleggja í januar og mai tá samtíðarskattaskipanin og avreiðingin til «Elektron» varð hurlað ígjøgnum tingið við fráviki frá tíðarfreistum, innanhýsis ósemju í samgonguni og steintigandi figgjarmála-ráðharrar.

Hesa ferð legði ráðharrin, sum tykist tungt barlastaður við skattavitan, sum hann ikki vil lata øðrum lut í, eitt ógvuliga stuttorað uppskot til skattastiga fram. Ongar útrokningar hjálagdar, men viðmerkingar, sum skuldu benda á, at tá kelduskattur kemur, fáa meðalinntøkur ein skattalætta uppá 2—4%.

Formaðurin setti málið at vera einfalt og hava so lítið upp á seg, at tað skuldi takast til viðgerðar beinanvegin og bað tí um frávik frá tíðarfreistum. Eftir harðlig mótmæli varnaðist hann kortini, at hetta kundi hann ikki bjóða andstöðuni ella teim, ið umboða løntakarabólkarnar, og játtaði skottbrá til snemma í morgun.

Sostatt eydnaðist ikki at snýkja málið ígjøgnum tingið og stundir blivu til at avdúka ta óhugnaligu kynismis, teir borgarligu sýna mótvægis løntakar-unum.

Reallønarfall — Tollhækking — Skattahækking

Løntakararnir hava árin 1980—83 havt eitt fall í realløn uppá umleið 30%, tá tollhækkingarnar eru iroknaðar. Samstundis hevur samgongan í 1982 framt eina beinleiðis hækkan av skattastiganum við 2—3% um. Hetta saman við tí, at størri tal av minni verðum lønar-kronum er orsök til eina flyting longur upp í stigan, hevur merkt eitt økt skattatryst uppá eini 3—4% frá 1981 til 1983.

Afturat tók samgongan óheimilad eina mánaðarløn frá skattgjalдарunum við at hækka skattin í try kvartal av 1983 við 7,1%, tá teir kravdu 1/20 eyka (til

at rinda hetta skuldi løntakarin havt vunnið 5 vikulenir eyka).

Brotin lyftir

Uppskot frá javnaðarflokkinum um leypandi at ajourføra skattastigan, barnafrádráttin og persónsfrádráttin — serliga tí lág- og pensiónistainntøkurnar vóru so hart raktar av inflátióini — blivu kveistraði til viks við teirri tátu, at allir hesir lættar skuldu byggjast inn í kelduskattaskipanina. Ja hetta góvu teir lyfti um fyrri opnari mikrofón.

Men gakk!
Nú avfjarar er enn ein rokning til stóra talið av vanligum skattgjalдарum, nevniliga ein hækking uppá 1—2% oman á alt hitt. Hesi prosentini kunnu lættliga gerast fleiri, tí innbygt í skattatalvuni liggur eitt ótryggt við lyfti um, at kommunurnar fara at lækka sitt skattaprosent við 1,5—1,9% í meðal.

Tað verða helst fáar kommunur, sum kenna seg bundnar av lyftum frá hesum hørðu harrum, summar vilja ikki orka slíkt síðan sambandsflokkurin yvirtók 15% av havnabyggistudninginum frá Schlúteri og Ellemann, so held verður samlaða hækkingin í skattatrysti 4—6% fyri tíðarskeiðið 1981—1984.

Dýrt bleiv sambands-

gabbíð og svár taljongleran grannskoðarans.

Skattaútrokningar

Niðanfyri sýna vit tvey dømi um skattavitan av vanligari arbeiðsinnøku.

Dømini snúgvá seg um vanligan arbeiðsmann, handverkara ella starvsmann við 2 børnum og konu, sum ikki hevur skattskylduga inntøku, tæy hava ongar rentur at

draga frá.

Fyrri dømið snýr seg um skattgjalðara, sum ikki fekk fult tímatal (1840 timar), men útvíð, og seinna um annan, ið var heppin at hava arbeiði alt árið, og eitt sindur av yvirtíð.

Dømi 1

	1980	1981	1982	1983	1984
Inntøkuár	1981/82	1982/83	1983/84		
Inntøka	75.405	86.704	94.440	101.800	110.000
— løntakarafrádrátt	5.500	6.300	6.800	6.800	7.000
Skattainntøka	69.900	80.400	87.600	95.000	103.000
Kommunuskattur 17,5%	12.232	14.070	15.330		18.025
Kirkjuskattur	175	241	219		250
Landsskattur	18.937	22.590	25.110		27.690
	31.344	36.901	40.659		45.765
Persónsfrádráttur	5.702	6.500	6.500		8.000
Barnafrádráttur	2.300	2.900	2.900		3.600
Aliknaður skattur	23.342	27.501	31.259		34.365
Skattatryst	29% i 1981	31,4% i 1982	32,9% i 1983		33,4% i 1984

Dømi 2

	1980	1981	1982	1983	1984
Inntøkuár	1981/82	1982/83	1983/84		
Inntøka	81.615	93.126	101.340	109.000	120.000
— løntakarafrádrátt	5.500	6.300	6.800	7.000	7.000
Skattainntøka	76.100	86.800	94.800	102.000	113.000
Kommunuskattur 17,5%	13.318	15.190	16.590		19.775
Kirkjuskattur	190	260	237		290
Landsskattur	20.983	24.830	27.630		30.990
	34.491	40.280	44.457		51.055
Persónsfrádráttur	5.578	6.500	6.500		8.000
Barnafrádráttur	2.300	2.900	2.900		3.600
Samlaður skattur	26.613	30.880	35.057		39.455
Skattatryst	30,7% i 1981	32,6% i 1982	34,3% i 1983		34,9% i 1984

Viðmerking: Roknað er við persónsfrádrátti 8.000 kr. í 1984, hóast tað ikki greitt framgongur, at so verður.

Skattatrystið er roknað soleiðis: Skattur sum prosentpartur av inntøkuni í tí ári hon er nýtt til at gjalda skattin. Tað halva eykagjaldið í 1983 uppá ávikavist 1562 kr. og 1743 er ikki roknað uppi. Heldur ikki minkaða virðið av krónunum.

Arbeiðarar og fiski- menn verða als ikki eftirspurdir

Demokratiska stýrisskipan Føroya — barlastin, sum heldur føroysku skútið á rættkjøli — er farin at rilla — og skútan er við at fáa slagsíðu. Síðani borgarliga landsstýrið tók við stýrinum er tað al-samt meira vanligt ikki at virða tingsamtyktir meira enn tað pappir tær eru skrivaðar uppá.

Samtyktir, sum tingið biður landsstýrið taka sær av, mæta beinleiðis mótskúði í Tinganesi. Einku verður gjørt eftir tær.

Stórmál, sum landsstýrið hevur havt serfrøðingar at arbeiða við í langa tíð, verða um somu tíð lögð fyrri tingið. Tingmenn fáa ikki stundir at seta seg inn í hesi mál. Tey skulu trum-

last ígjøgnum. So er við skattamálunum, sum varð lagt fyrri í vikuni. Landsstýrið ynskta, at málið varð viðgjørt alt ári eitt, men hesum sýtti demokratisk valda andstöðan fyrri. Og løtingsformaðurin mátti taka mótmælini til eftirtektar. Í dag er so um-rødda viðgerð av skattamálunum.

Tørvur á øðrum útrokningum

Omanfyri nevndu dømi, sum sýna hækkingarnar eru fyrri persónar, sum sleppa lagligast. Einstaklingar ella hjún uttan børn hava ivaleyst størri hækkingar. Kortini sær út sum pensiónistar fyrbils

Arbeiðarar og fiskimenn kring landið hava enn minni møguleika at siggia og fylgja við tí, sum politikarar og serfrøðingar gera av skal vera galdandi í framtíðini.

Nú hava so løntakara-felagini og Fiskimannafelagið sent skriv til Løgtingið, har tey biða um at fáa ein fund við Løgting-

Óli í Áarstovu

Torbj. P. og Jørgin T. hittast í Tinginum.

Torbj.: Ein dári kann seta fleiri spurningar enn 10 visir kunnu svara.

Jørgin: Tú meinar, at Pauli kann fletja stórra fløkjur enn 10 dárar kunnu klára.

Torbjørn Poulsen legði nú uppskot fram um at hækka barnafrádráttin munandi.

So okkurt fær hann frá hondu í hesum døgum...

verða betri fyrri, tó teir ikki koma aftur í støðuna frá 1978. Men hetta hjálpir lítið tá kravið um leypandi ajourføring av skatti pensiónista ikki er eftirlíkað. Um stutta tíð verða teir tá aftur undir órimligari skattning, sum teir hava verið seinastu try árin.

Alt í alt er tað út av lagi skilaleyst, at landsstýrið ikki leggur taltílfar fram í samband við lógaruppskotið. Givið er at landsstýrið tekur meira inn enn tað letur út aftur. Okkara meting er, at landskassin fær eina eykainntøku uppá 100—120 mill. kr. einaferð og síðan munandi tal av milliónum árliga, og alt hetta skal verða «kamouflerað» sum skattalætti. Krevjast má at skattanevndin fær øll relevant tøl á borðið.

Livst so spyrst.

sins skattanevnd fyrri at fáa upplýsingar um skattamálið.

Ingeborg Vinther, form. í Føroya Arbeiðarafelag: — Tað er ótrúligt at landsstýri vil skora hetta ígjøgnum uttan at geva stundir til viðgerð og geva løntakarum høvi til at gera vart við seg.